

Jens-Peter Bondes tale ved JuniBevægelsens landsmøde

Taler

Jens-Peter Bonde
Europaparlamentsmedlem
for JuniBevægelsen

Dato

10. maj 2005

I morges læste jeg i Fyens Stiftstidende min politiske nekrolog. Det er fint at kunne læse sin egen nekrolog og dermed at kunne komme med indsigelser.

Jeg beklager valgresultatet. Over 10 år er vi gået fra 15 % til 9 % i JuniBevægelsen, Folkebevægelsen fra 10 til 5 %, og Dansk Folkeparti får kun halvdelen af deres normale styrke ved EU-valg. Vi har nu tilmed mistet SF. Partierne og særligt Nyrup vandt EU-valget, uden kamp. Vi fik stort set ingen mediediskussioner om forfatningen og EU's fremtid. Min første duel om forfatningen havde jeg med Nyrup på den smalle DR-kanal – efter valget!

Ved folkeafstemningen skal vi regne med, at samtlige medier – uden undtagelse – er på ja-siden.

Regn med, at de vil bruge magten. Forlang, men kalkulér ikke med en fair valgkamp med lighed for Loke såvel som for Thor. Accepter ikke, men kalkuler med, at jeg igen bliver udsat for karaktermord, og at vi ikke kan bygge kampagnen på mig. Modstanderne skal – med et udtryk fra min afdøde kollega, domprovst Jørgen Bøgh, være en trold med mange hoveder.

Man kan fjerne det ene hoved, men ikke alle.

Drude og Niels vil nu bekæmpe forfatningen med en særlig tænketank. Det forslag hilser jeg velkommen som en frugtbar knopskydning. Jeg byder også velkommen til det nye oplysningsforbund "Demokrati i Europa", som allerede nu har 400 betalende medlemmer. Der er brug for endnu flere initiativer om og mod forfatningen. Hver ny idé trækker nye folk med. Vi får samlet set flere personer, som arbejder på ledelsesniveau imod forfatningen.

JuniBevægelsen kan så fortsætte som den tværpolitiske bevægelse, som særligt fokuserer på den fælles kritik af EU-forfatningens mangel på åbenhed, nærhed og demokrati. Men kritikken må ikke kun være abstrakt. Den skal forbindes med visioner og virkningen på folks dagligdag. Det er også en lære af valgkampen.

Ved dette landsmøde siger vi farvel til Drude i ledelsen. Jeg vil gerne takke for et godt samarbejde gennem 13 år. Jeg er sikker på, at det kan fortsætte med tænketanken. Uden dig havde vi ikke vundet folkeafstemningen 2. juni. Her indskrev du dig i Europahistorien.

Der er en direkte forbindelse mellem vores spinkle nej og de ti folkeafstemninger, der nu skal have forfatningen til eksamen.

Vi skabte europæisk bevægelse for åbenhed, nærhed og demokrati. I TV-Avisen torsdag gav Drude stafetten, som leder af JuniBevægelsen i Danmark, videre til Hanne Dahl. Det valg støtter jeg. Hanne fik tilmed flere stemmer end mig i Nordjylland. Hanne har kraften til at blive nej-dronning den 27. september, som Drude blev nej-dronning den 2. juni 1992.

TV spurgte torsdag, om jeg også led af metaltræthed. Jeg er ikke træt. Jeg er sønderjyde. Jeg fortsætter som gruppeformand i EU-Parlamentet og som leverandør af saglig oplysning og gode argumenter og tykke og tynde bøger og internetsider til nu 30 lande. Og så glæder jeg mig til festen den 27. september, når vi sammen med de andre modstandsinitiativer returnerer den udemokratiske EU-forfatning.

I dag er det H.C. Andersens fødselsdag. Han var synsk og må have tænkt på EU-forfatningen, da han skrev Kejserens Nye Klæder. Har I hørt det. Det er ganske vist. Vi skal stemme om en meget fornem forfatning, som er så storslået og magnifik, at den ikke tåler at blive sendt til godtfolk eller åbnet eller læst.

Det er bare en lille uskyldig traktat, som de andre. En forfatningstraktat, hedder det i spindoktorsprog. Jeg har ledt efter ordet i ordbogen. Det findes ikke. Jeg har så tilladt mig at læse de andre landes udgaver. Minsandten, der står det på forsiden, at det er en traktat, som etablerer en forfatning for Europa. Vi får altså en forfatning, en ny grundlov, hvis vi stemmer for ja-partiernes

forfatningstraktat. Ligesom vi får kartofler, når vi køber en pose kartofler.

Så siger den engelske statsminister: Det er bare en sammenskrivning af de eksisterende traktater, den indeholder ikke noget nyt – men I bliver smidt ud af EU, hvis I stemmer nej. Så nu skal Frankrig snart smides ud af EU. Det er ganske vist: Den nye traktat vil forenkle samarbejdet og gøre det lettere at forstå.

Lad os se efter? Tag for eksempel initiativretten i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Den er i dag i hovedsagen hos medlemslandene. Med forfatningen er den nogle gange hos den nye Unions-udenrigsminister. Andre gange hos ministeren sammen med et flertal i Kommissionen.

Andre gange igen hos medlemslandene, med eller uden udenrigsministeren, med eller uden Kommissionens opbakning. Nogen gange ligger initiativet hos Kommissionen uden udenrigsministeren, andre gange med udenrigsministeren, men den kan også være hos både Kommissionen, udenrigsministeren og medlemslandene.

Det er ganske vist. Det er enkelt og ligetil.

Forfatningen indeholder 448 paragraffer, 2 bilag og 36 Protokoller. Der er 50 Erklæringer. De fylder tilsammen 500 sider. Jeg har lavet et 100 siders indeks. Forfatningen er fyldt med dårlige oversættelser, politiske oversættelser, gentagelser og endnu værre: nogle steder siger den A, andre steder minus A. Det bliver så op til Domstolen at beslutte, hvad der skal være grundlov i EU. Til sammenligning er den danske grundlov et lille letlæst hæfte på 88 paragraffer, som snildt kunne bringes ned på 50 med en modernisering og gennemskrivning.

Kernen kan formuleres på én linje:

"Love vedtages af et simpelt flertal i folketinget".

Sådan får vi nye love. Sådan ændrer vi de bestående. Vi kalder det folkestyre. Vi vælgere har altid det sidste ord. Nu tilbydes vi at slippe for at tælle til 90 af folketingets 179 medlemmer. Det er ganske vist. Nu skal en lov kunne vedtages helt anderledes enkelt: Kun én dansker skal kunne stille lovforslag. Forfatningen fjerner på en række nye områder retten til at stille forslag fra alle andre danskere end Mariann Fischer Boel.

Og det kan blive mere enkelt:

Fra 2014 behøver der slet ikke være danskere med til at stille forslag. Fra Kommissionen sendes forslag til Ministerrådet. Her skal loven vedtages af et kvalificeret flertal på 232 stemmer, hvor den danske minister råder over 7 af 321 stemmer. Det ændres til 7 af 345 stemmer i 2007, hvor der skal fastlægges nogle nye overgangsbestemmelser. Der indføres så et nyt dobbelt flertal fra 2009, hvor en lov skal vedtages af 55 % af landene, dog mindst 15 lande, som samtidig skal repræsentere 65 % af EU-landenes befolkning.

Danmark har 5.397.000 borgere, Tyskland har 82.531.700. Der er i alt 458.599.300 borgere i EU, og 65 % er 298.082.350. Det er ligetil, men lidt forenklet. For nogen gange skal vi bruge 72 %, og andre gange skal vi bruge 75 % af landene, eller 80 % af landene eller dem alle.

Det mest enkle i reglerne er måske, at statsministrene selv kan ændre på stemmereglerne uden at spørge os igen. Grundlove er normalt til for at beskytte vælgerne mod politikerne. EU-forfatningen gør det modsatte: den beskytter politikerne og embedsmændene mod vælgerne og vore valg.

Love forberedes i dag i 3000 arbejdsgrupper under Kommissionen. 85 % af alle love vedtages i 300 arbejdsgrupper under ministerrådet. Hverken folkevalgte eller vælgere kan følge med. Det er ret enkelt, men så kommer besværet med de folkevalgte i EU-Parlamentet. Nogen gange kan de forstyrre arbejdet med ændringsforslag under førstebehandlingen med almindeligt flertal. Nogen gange kan de stille ændringsforslag til andenbehandlingen med absolut flertal af medlemmerne. Det er 367 medlemmer, medmindre et medlem er blevet minister eller er død, så er det 366 eller et andet tal, som det heldigvis er nok, at formanden for EU-Parlamentet kender. Som vælger behøver man slet ikke bekymre sig for tallene i Parlamentet, for ændringsforslagene betyder ikke noget, medmindre de støttes af et flertal i Kommissionen. Dem behøver vi heller ikke bekymre os for, for de er ikke på valg. Hvis Kommissionen støtter et ændringsforslag fra EU-Parlamentet, ændres stemmereglerne i Ministerrådet. Nu skal alle lande være enige, hvis de vil ændre i ændringsforslaget. Hvis alle lande ikke er enige, bliver det lidt mere enkelt igen. Så kan de bare se bort fra ændringsforslagene og vedtage det, som de 15 lande med 298.082.350 borgere bag sig er enige om.

Men så kan et absolut flertal af EU-Parlamentets medlemmer, som nogen gange er 367, få indkaldt et særligt forligsudvalgsmøde, og så kommer der 25 repræsentanter fra Parlamentet og 25 fra medlemslandenes ambassader og forhandler bag lukkede døre.

Da man ikke kan se ind, gør de det ofte mere praktisk og nøjes med at lade en embedsmand møde en ordfører eller hans assistent, og de kan så blive enige om en lovtekst, der slippes ud i det fri for at blive vedtaget af 15 lande med 298.082.350 indbyggere bag sig og af et simpelt flertal i EU-Parlamentet.

Nu behøver vi ikke mere kunne tælle til 90 mandater, for det er så praktisk, at Folketinget ikke har ret til at komme med ændringsforslag. Det lyder enkelt. Men hvis nu en tredjedel af de nationale parlamenter snakker sammen og fastslår, at Kommissionen har overtrådt nærhedsprincippet, forlader vi enkeltheden for en stund.

Kommissionen skal nu overveje protesterne, men de kan heldigvis bare lade som ingenting og køre videre med de 15 lande og de der 298.082.350 indbyggere, som i mellemtiden kan være ændret gennem nye medlemslande eller nye folketal, som for enkelthedens skyld kun beregnes en gang imellem.

Det med nærhedsprincippet er heller ikke så alvorligt, for det findes kun i den danske udgave af forfatningen. I de andre hedder det subsidiaritetsprincippet, og det er et katolsk princip, som betyder, at de enkelte lande kun kan beslutte, hvad de øverste tillader.

Hvis nogen skulle være i tvivl, skriver man i art. I-6, at enhver EU-regel, måske vedtaget af ukendte embedsmænd i en ukendt arbejdsgruppe på et ukendt tidspunkt, altid går forud medlemslandenes egne grundlove. Hvis den danske højesteret eller den tyske forfatningsdomstol i Karlsruhe skulle få en sag om, at en overladt kompetence er misbrugt, er det kun Unionens egen domstol i Luxembourg, som må dømme.

De dømmer oftest for mere magt til Bruxelles.

EU-forfatningen er ingen harmløs traktat. Den gør reelt EU til en stat. EU-grundloven bliver vores reelle grundlov, hvis vi vedtager den. Det kan jeg ikke

anbefale.

Jeg vil i stedet pege på JuniBevægelsens og de europæiske unionskritikeres fælles mindretalsudtalelse. I vores model vedtages hovedparten af alle love af de nationale parlamenter. Her tæller vi fortsat til 90.

For grænseoverskridende emner, hvor vi ikke selv kan lovgive effektivt, giver vi alle lovforslag den samme behandling som rent danske lovforslag. Det indviklede opstår derfor først, når et flertal i Folketinget er uenige med flertallet i Bruxelles. Men selv her har vi et forslag, som er til at forstå.

Det starter med valg af kommissærer. Hvert land vælger sin egen og holder hende ansvarlig. Fru Boel skal så deltage i Europaudvalgets møder hver fredag. Hvis vi er utilfredse med hende, kan vi skifte hende ud. På samme måde, som vi kan udskifte enhver dansk minister. Kommissionen bliver nu et tillidsmandskollegium for de nationale vælgerkorps og parlamenter. Det er ingen garanti mod tosserier, men det placerer ansvaret – og mulighederne – hos os vælgere. I Ministerrådet giver vi hvert lands minister en stemme hver, og vi kræver, at 75 % af landene som hovedregel skal være enige om en ny lov. Det er ikke skiftevis 55 % eller 72 % eller 80 %.

Der er i vores model kun et tal, man skal huske, ligesom vi i Danmark skal kunne tælle til 90. Vi behøver ingen folketællinger for at kunne vedtage et stykke praktisk samarbejde. Vi foreslår også, at alle love skal vedtages af et almindeligt flertal i EU-Parlamentet. Hvis EU-Parlamentet forkaster et lovforslag, kan det ikke vedtages. Magten til at lovgive er så tilbage hos de nationale parlamenter, der selv kan beslutte, hvad der skal være lov.

Vi giver også landene en vetoet i virkeligt vitale sager. Sagerne skal så rejses på næste topmøde. Det er et passende kompromis mellem flertalsbeslutningernes effektivitet og hensynet til de enkelte folks demokratier.

Vælgerne kan følge med hele vejen.

Dagsordener, mødedokumenter og referater er på internettet, med mindre 75 % har angivet en god grund til at gøre en undtagelse fra åbenheden.

Er det fuldstændig urealistisk? I EU-konventet fik jeg 200 underskrifter på

åbenhedsforslaget. Samtlige folkevalgte medlemmer skrev under. Alle medlemmer fra EU-Parlamentet, bortset fra en fransk socialist. 23 af 28 regeringer skrev også under, men ikke den danske. Fogh-regeringen vil gerne bevare kravet om åbenhed som en dansk mærkesag. Den skulle nødvendigvis vedtages. Vi lægger os ikke ud med Frankrig og Tyskland, som er de to udslaggivende lande, der ikke vil være med til åbenheden. Deres udenrigsministre ville godt, men ikke deres embedsmænd, så JuniBevægelsens forslag er ganske rigtigt urealistiske – indtil vælgerne fortæller dem noget andet.

Den 29. maj stemmer franskmændene. JuniBevægelsen giver gennem vores gruppe i EU-Parlamentet både politisk og økonomisk støtte til et fransk nej.

Den 1. juni er det Hollands tur. Jeg håber på et nej og en ny hollandsk junibevægelse ... JuniBevægelsen er en europæisk reformbevægelse. Vi går ikke efter særlige danske undtagelser og små musehul. Vi ønsker åbenhed, nærhed og demokrati for alle borgere i Europa. Europa fortjener bedre. For eksempel en samarbejdsaftale, som i sin kerne kan forstås og forklares lige så enkelt som den danske grundlov.

Skal Grundlovsdag være 5. juni eller 27. september? Det afgør vi ved folkeafstemningen om EU-forfatningen. Du kan gøre en forskel.

Tak for ordet.

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

EU, Juni-bevægelsen, Politisk tale

Relateret

29. marts 2004

6. oktober 2004

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/beretning-ved-landsmoedet>